

วิจารณ์ผลและสรุปผล

จากการสำรวจวัชพืชและสภาพนิเวศวิทยา สามารถแบ่งสภาพนิเวศวิทยาของสวนสาธารณะได้ 4 ลักษณะ

1. บริเวณริมน้ำและในน้ำ ส่วนใหญ่เป็นบริเวณที่ได้รับแสงเต็มที่ คิมนักเป็นโคลน มีความอุดมสมบูรณ์ วัชพืชที่พบส่วนใหญ่ ลำต้นมักกึ่งลอยหรือมีนวมสีเขียวคล้ายฟองน้ำ เพื่อช่วยในการลอยตัวและหายใจ พบรากเกิดตามข้อเสมอ วัชพืชที่พบบริเวณนี้แบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม

1.1 วัชพืชที่ลอยในน้ำ และทอดเลื้อยไปในน้ำ ซึ่งในบางระยะที่น้ำน้อย รากอาจจะหยั่งถึงดินใต้น้ำได้ ได้แก่ ผักบุ้ง (*Ipomoea aquatica* Forsk.) ผักกระเฉด (*Neptunia oleracea* Lour.) และ แพงพวยน้ำ (*Jussiaea repens* Linn.)

1.2 วัชพืชที่ขึ้นริมน้ำ และทอดเลื้อยลงไปลอยในน้ำ ได้แก่ ผักเป็ด (*Alternanthera philoxeroides* (Mart.) Griseb) ผักเป็ด (*A. sessilis* (R.) R.Br. ex R. & S.) พรหมมี (*Bacopa monnieri* (L.) Pennel) และ เองเป็ดมา (*Polygonum tomentosum* Willd.)

1.3 วัชพืชที่ขึ้นตามตลิ่ง ๆ น้ำท่วมได้ ส่วนมากเป็นที่ริมน้ำ วัชพืชพวกนี้ ลำต้นมักตั้งตรง ได้แก่ กะเม็ง (*Eclipta prostrata* (L.) Linn.) ตอยตุงน้ำ (*Hygrophila erecta* (Burm. f.) Hochr.) และ ผักปอด (*Sphaenoclea zelanica* Gaertn.)

2. บริเวณสนามหญ้า เป็นบริเวณที่มีการปลูกหญ้าเป็นพืชคลุมดิน บริเวณนี้มักเป็นที่ค่อนข้างแห้งแล้งและได้รับแสงเต็มที่ แบ่งวัชพืชที่พบได้ 3 กลุ่ม

2.1 วัชพืชล้มลุก ซึ่งลำต้นทอดเลื้อยไปตามพื้นปะปนกับหญ้าเป็นกลุ่มวัชพืชที่พบมากที่สุดบริเวณสนามหญ้า ได้แก่ ถั่วลิสงนา (Alysicarpus vaginalis (L.) DC.) หญ้าเกล็ดหอย (Desmodium triflorum (L.) DC.) น้ำนมราชสีห์เล็ก (Euphorbia orbiculata Miq. และหญ้าเกล็ดปลา (Phyla nodiflora (L.) Greene)

2.2 วัชพืชล้มลุก ซึ่งลำต้นตั้งตรงและมีขนาดเล็ก ได้แก่ พูลาซอน (Emilea sonchifolia (L.) DC. ex Wight) น้ำนมราชสีห์ (Euphorbia hirta Linn.) และ น้ำนมราชสีห์โยมน (E. hypericifolia Linn.)

2.3 วัชพืชที่พบว่ามีโดยปกติขึ้นในแหล่งน้ำตื้นและสามารถปรับตัวในสภาพนิเวศน์วิหยาที่ผิดไปจากเดิมได้คือ ลำต้นมีปล้องสั้น มักอยู่รวมเป็นกระจุกและทอดเลื้อยน้อย ใบลดรูปลงจนมีขนาดเล็ก ได้แก่ ผักเป็ด (Alternanthera sessilis (R.) R. Br. ex R. & S., (L.) L. กะเม็ง (Eclipta prostrata (L.) L.) Lam. และผักบุ้ง (Ipomoea aquatica Forsk.) บางชนิดในสภาพนิเวศน์วิหยานี้ ไม่พบว่ามีดอก เช่น ผักเป็ด (Alternanthera philoxeroides (Mart.) Griseb)

3. บริเวณเรือนเพาะชำและตามแปลงไม้ประดับ เป็นบริเวณที่มีความชื้นสูง ได้รับแสงเล็กน้อย พบชนิดวัชพืชมากที่สุด เนื่องจากเป็นสถานที่ขยายพันธุ์พืช ดินที่นำมาใช้ในการปลูกพืช มักจะมีเมล็ดของวัชพืชติดมากด้วย จึงทำให้วัชพืชเจริญเติบโตและขยายพันธุ์ไปได้มาก วัชพืชบริเวณนี้แบ่งได้ 2 กลุ่ม

3.1 วัชพืชซึ่งมักพบในเรือนเพาะชำ โดยมากเป็นพืชล้มลุก ซึ่งชอบที่ร่มเงาและความชื้นสูง ได้แก่ คำแยตัวเมีย (Fleurya interrupta (L.) Gaud) เกล็ดหอย (Hydrocotyle sibthorpioides Lamk. ผักกะสัง (Peperomia pellucida (L.) H. B. K. ผักกาดนก (Rorippa indica (L.) Hiem) Hemigraphis repanda (L.) H. B. K. และ Pilea microphylla (L.) Liebhm

3.2 วัชพืชซึ่งมักพบตามแปลงไม้ประดับ โดยมากเป็นพวกที่มีลำต้นตั้งตรง หรือทอดเลื้อย ไคแก บัวบก (Centella asiatica (L.) Urb.) คำลิ่ง (Coccinia grandis (L.) Voigt.) หมากคืบน้ำค้าง (Hedyotis biflora (L.) Lamk.) ลูกไคใบ (Phyllanthus niruri Linn.) มะไฟเคียนหา (P. urinaria Linn.) คอยคิ่ง (Ruellia tuberosa Linn.) ผักแครด (Syndrella nodiflora (L.) Gaertn.) Dipteranthus prostratus (Poir) Nees และ Eleutheranthera ruderalis (Sw.) Sch. - Bip.

4. บริเวณที่รกร้างและริมรั้วของสวนสาธารณะ เป็นสถานที่แห่งแล้ง อาจได้รับแสงเต็มที่หรือมีร่มเงาบาง คิมักเป็นดินเลว มีก้อนหินและกรวดปนมาก วัชพืชบริเวณนี้ แบ่งได้ 2 กลุ่ม

4.1 วัชพืชในที่รกร้าง กลางแจ้ง มักเป็นพืชล้มลุกขนาดเล็ก ซึ่งลำต้นทอดเลื้อยหรือตั้งตรง ไคแก ผักโขม (Amaranthus gracilis Desf.) หนากวี่ (Blumea lacera (Burm.f.) DC. ผักเบี้ยใหญ่ (Boerhavia diffusa Linn.) ผักเสี้ยน (Cleome gynandra Linn.) ถั่วผี (Phaseolus lathyroides Linn.) ผักเบี้ยหิน (Trianthema portulacastrum Linn.) ต้นตุ๊กแก (Tridax procumbens Linn.) ญาละลอง (Vernonia cinerea (L.) Less.) และ Malachra capitata (L.) Linn.

4.2 วัชพืชที่พบตามริมรั้ว ส่วนใหญ่เป็นไม้เลื้อย ไคแก เตาดัน (Cayratia trifolia (L.) Domin) คำลิ่ง (Coccinia grandis (L.) Voigt) กระทกรก (Passiflora foetida Linn.) ถั่วนก (Phaseolus adenanthus G.E.W. Mey.) มะม่วงเครือ (Solanum trilobatum Linn.) และผักคราดทะเล (Wedelia biflora (L.) DC.) นอกจากพวกไม้เลื้อยแล้ว ยังพบวัชพืชที่เป็นไม้พุ่มขนาดเล็กและขนาดกลาง ขึ้นในบริเวณริมรั้วด้วย ไคแก กางปลาแดง (Phyllanthus reticulatus Poir) และ Malvastrum coromandelianum (L.) Garcke

จากลักษณะสภาพนิเวศวิทยาของสวนสาธารณะเหล่านี้ พบว่า วัชพืชที่สามารถปรับตัวได้ในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ และทนต่อความแห้งแล้งได้ดี จะมีการแพร่กระจายได้มากกว่าพืชที่มีความสามารถปรับตัวน้อยและทนต่อความแห้งแล้งได้น้อย ในจำนวนวัชพืชที่สำรวจพบทั้งหมด 104 ชนิดนั้น ปรากฏว่าวัชพืชที่พบในสวนสาธารณะทุกแห่ง มี 13 ชนิด ได้แก่ ผักเป็ด (Alternanthera philoxeroides (Mart.) Griseb) ผักเป็ด (A. sessilis (R.) R.Br. ex R. & S.) ผักโขม (Amaranthus gracilis Desf.) กะเม็ง (Eclipta prostrata (L.) Linn. น้่านมราชสีห์ (Euphorbia hirta Linn.) น้่านมราชสีห์เล็ก (E. orbiculata Miq.) บานไม่รู้โรยป่า (Gomphrena celosioides Mart.) ผักบุ้ง (Ipomoea aquatica Forsk.) ลูกใต้ใบ (Phyllanthus niruri Linn.) มะไฟเครือหน้า (P. urinaria Linn.) คอยคิง (Ruellia tuberosa Linn.) และหญาละออง (Vernonia cinerea (L.) Less.)

ในส่วนชนบทบุรีรัมย์ พบวัชพืชมากที่สุด 92 ชนิด มีทั้งพวกที่ชอบที่ร่ม ความชื้นสูง และพวกที่ทนต่อความแห้งแล้งได้ดี นอกจากนี้ ยังพบว่า เป็นสถานที่ที่มีวัชพืชประเภท ไม่น่ามากที่สุดด้วย

สวนลุมพินี มีลักษณะนิเวศวิทยาคล้ายกับสวนชนบทบุรีรัมย์ วัชพืชส่วนใหญ่จึงคล้ายคลึงกัน แต่วัชพืชที่น่ามีน้อย

สวนสัตว์ดุสิต วัชพืชที่พบส่วนมากเป็นพวกที่ชอบร่มเงาและความชื้นสูง พบมากที่สุดที่เรือนเพาะชำ วัชพืชที่ทนต่อความแห้งแล้งพบน้อยชนิด และบริเวณคูน้ำไม่มีวัชพืชเลย

สวนพระนคร วัชพืชที่พบส่วนมากเป็นพวกที่ทนต่อสภาพความแห้งแล้งได้ดี วัชพืชที่น่าพบมากเช่นเดียวกับสวนชนบทบุรีรัมย์

สวนคลองจั่น พบวัชพืชที่น้อยที่สุด เพียง 19 ชนิด อาจเป็นเพราะมีเจ้าหน้าที่ดูแลอย่างใกล้ชิด และพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสนามหญ้า โอกาสที่เมล็ดของวัชพืชปลิวมาตก และเจริญเติบโตจึงมีน้อย เนื่องจากลุ่มน้ำของหญ้าประสานกันหนาแน่น วัชพืชที่พบมีแต่วัชพืช

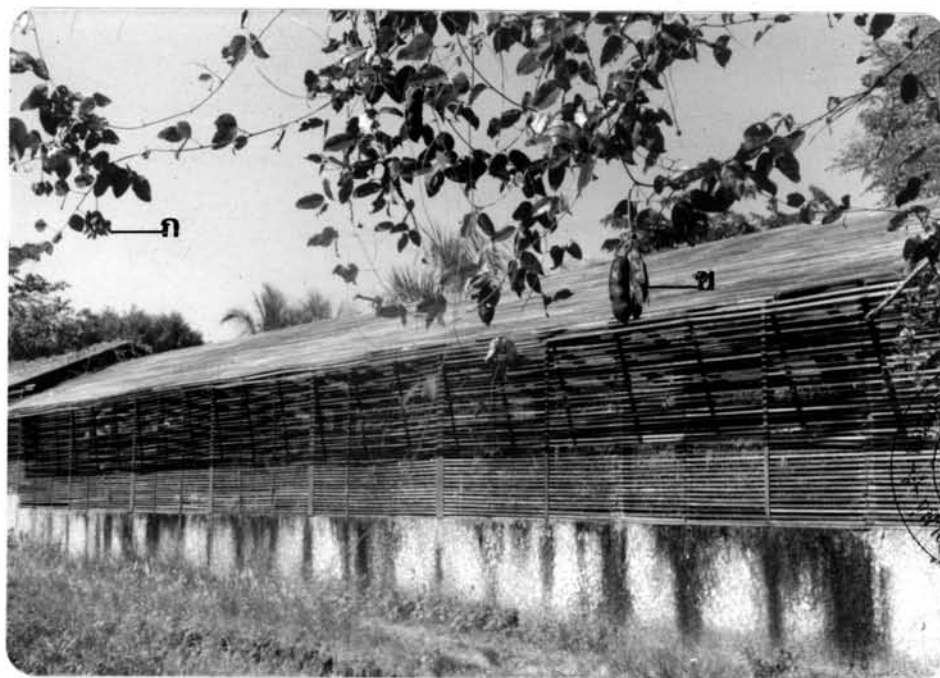
ที่ทนต่อความแห้งแล้งได้ดี คล้ายกับสวนพระนคร ไม่มีวัชพืชขึ้นในคูน้ำเลย

จากชนิดของวัชพืช ทำให้ทราบถึงสภาพนิเวศวิทยาของแต่ละสถานที่ของสวน
สาธารณะได้ บริเวณที่เป็นสนามหญ้าและที่แห้งแล้ง โอกาสจะมีวัชพืชน้อย ส่วนในที่ชุ่ม
ชื้น ร่มเงา โอกาสที่จะมีวัชพืชมาก

ในการศึกษาคั้งนี้พบว่า ไม่ประคัมบางชนิดซึ่งนำเข้ามาปลูกในสวนสาธารณะ
แล้วต่อมาได้แพร่กระจายอย่างมากและรวดเร็วกลายเป็นวัชพืชไป ได้แก่ พรหม

(Bacopa monnieri (L.) Pernel) เกล็ดหอย (Hydrocotyle sibthopioides
Lamk.) และ Hemigraphis repanda (L.) Hall.f. แต่ก็มีพันธุ์ไม้บาง-
ชนิดซึ่งเป็นพันธุ์ไม้ดั้งเดิมของสถานที่นั้นมาก่อน ต่อมาได้จัดตั้งเป็นสวนสาธารณะ
(สวนธนบุรีรมย์) ทำให้พันธุ์ไม้ดังกล่าวกลายเป็นวัชพืชไป พันธุ์ไม้ชนิดนี้ ได้แก่ ชลูด (Pluchea
indica (L.) Less.) และผักครากทะเล (Wedelia biflora (L.) DC. พันธุ์ไม้
สองชนิดนี้เป็นพันธุ์ไม้ที่ชอบขึ้นในบริเวณใกล้ทะเลและบริเวณหน้ากรวย ดังนั้นจึงเป็นการ
แสดงควยว่า ท้องของสวนธนบุรีรมย์นี้เดิมอยู่ในบริเวณหน้ากรวย หรือใกล้ทะเล แต่ชลูด
(Pluchea indica (L.) Less.) มีการแพร่กระจายได้มากกว่า ผักครากทะเล
(Wedelia biflora (L.) DC.)

วัชพืชในสวนสาธารณะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ แนวโน้มในอนาคตวัชพืชที่-
เป็นพวกไมพุ่ม หรือ ไม้ล้มลุกขนาดกลางจะหมดไป เนื่องจากการขยายและปรับปรุง-
งานทางคานสวนสาธารณะเสมอ อย่างไรก็ตาม วัชพืชคงจะมีอยู่ในสวนสาธารณะ-
ตลอดไป แต่อาจจะมีชนิดใหม่เพิ่มขึ้น หรือ บางชนิดสูญไปก็ได้

ภาพที่ 1 แสดงลักษณะและสภาพนิเวศน์วิทยาของหมามูย (Mucuna gigantea
(Willd.) DC.)

ก. ช่อกอก

ข. ผล

ภาพที่ 2 แสดงสภาพนิเวศวิทยาของสาบแรังสาบกา (Ageratum conyzoides
Linn.)

ภาพที่ 3 แสดงสภาพนิเวศวิทยาของถั่วลาย (Centrosema pubescens Benth.)

ภาพที่ 4 แสดงสภาพนิเวศวิทยาของถั่วลาย (Centrosema pubescens Benth.)

ภาพที่ 5 แสดงสภาพนิเวศวิทยาของผักบุ้ง (Ipomoea aquatica Forsk.)
ในที่แห่งแล้ง

ภาพที่ 6 แสดงสภาพนิเวศวิทยาของกะเม็ง (Eclipta prostrata (L.)
L.) ในที่แห่งแล้ง ใบจะลดรูป มีปล้องสั้น

ภาพที่ 7 แสดงสภาพนิเวศวิทยาของเอื้องเพ็ชร์มา (Polygonum
tomentosum Willd.)

ภาพที่ 8 แสดงสภาพนิเวศวิทยาของวัชพืช

- ก. ผักกระเฉด (Neptunia oleracea Lour.)
 ข. ผักบุ้ง (Ipomoea aquatica Forsk.)

ภาพที่ 9 แสดงสภาพนิเวศน์วิทยาของวัชพืช

- ก. บัวบก (Centella asiatica (L.) Urb.)
 ข. หนาดคว่ำ (Blumea lacera (Burm.f.) DC.)

ภาพที่ 10 แสดงสภาพนิเวศวิทยาของวัชพืช

- ก. กะเจา (Corchorus olitorius Linn.)
 ข. ครอบจักรวาล (Abutilon indicum Linn. ssp. indicum)

ภาพที่ 11 แสดงสภาพนิเวศวิทยาของวัชพืช

- ก. หญ้าวงช้าง (Heliotropium indicum Linn.)
- ข. ผักบุ้ง (Ipomoea aquatica Forsk.)

ภาพที่ 12 แสดงสภาพนิเวศน์วิทยาของวัชพืช

ก. ผักเป็คค้ำ (Alternanthera ficoidea (L.) R.Br.
ex. Griseb.)

ข. Malachra capitata (L.) Linn.

ภาพที่ 13 แสดงสภาพนิเวศวิทยาของวัชพืช

- ก. ตำลึง (Coccinia grandis (L.) Voigt.)
 ข. ผักโขม (Amaranthus gracilis Desf.)

ภาพที่ 14 แสดงสภาพนิเวศวิทยาของวัชพืช

- ก. กระจ่างจามขน (Bergia ammannioides Roxb. ex Roth.)
 ข. กะเม็ง (Eclipta prostrata (L.) L.)
 ค. คอนกลอง (Sphaeranthus africanus Linn.)
 ง. ผักปอก (Sphaenoclea zelanica Gaertn.)
 จ. ผักเป็ดดำ (Alternanthera ficoidea (L.) R. Br.
 ex. Griseb.)
 ฉ. สدابแรงสาบกา (Ageratum conyzoides Linn.)

ภาพที่ 15 แสดงสภาพนิเวศวิทยาของวัชพืช

ก. กะเจานา (Corchorus olitorius Linn.)

ข. Abutilon indicum Linn. ssp. guineense
(Sch.) Borss.)

ภาพที่ 16 แสดงสภาพนิเวศน์วิทยาของวัชพืช

- ก. กะเม็ง (Eclipta prostrata (L.) L.)
 ข. ชี้กา (Trichosanthes integrifolia Kurz.)
 ค. คำดิ่ง (Coccinia grandis (L.) Voigt.)
 ง. โสน (Sesbania javanica Miq.)

ภาพที่ 17 แสดงสภาพนิเวศวิทยาของวัชพืช

ก. กระทกรก (Passiflora foetida Linn.)

ข. คำลิ่ง (Coccinia grandis (L.) Voigt.)

ภาพที่ 18 แสดงสภาพนิเวศวิทยาของวัชพืช

- ก. กะเม็ง (Eclipta prostrata (L.) L.)
- ข. กระถกรก (Passiflora foetida Linn.)
- ค. กางปลาแดง (Phyllanthus reticulatus Poir.)
- ง. มะแว้ง (Solanum trilobatum Linn.)